

Méhészeti Közlöny.

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET SZAKKÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN.

Az erdélyrészi méhész-egylet tagjai a tagsági díjért kapják. Tagsági díj rendes tagok részéről évi 4 korona.

A lap szellemi részét érdeklő közlemények a szerkesztő nevére Kolozsvár, Király-utca 25 sz., reklamációk, hirdetésekre vonatkozó megkeresések dr. Balázs Ferenc főtitkárhoz Kolozsvár, Mészáros-utca, 3. sz., a pénzküldemények Zsögön Rác Mihály egyi pénztárnokhoz Kolozsvár, Mátyáskirály-tér Bánffy-palota intézendők.

Hirdetés díja: Egyszeri hirdetésnél egész oldal (187 négysz. cm.) 6 k., féloldal 3 k., negyed oldal 1 k. 5 f. Egyesületi tagok és fél-éves hirdetőknél 10%-al, egész éves hirdetőknél 15%-al olcsóbb. A hirdetési díjak előre beküldendők az egyesület pénztárába. Cikkeink átvétele csak a forrás („Méhészeti Közlöny”) tüzetes megjelölésével van megengedve

A KÉZIRATOKAT NEM ADJUK VISSZA.

Felélős szerkesztő: **Ványolós Miklós.**

Egyesületi élet.

Igazgató választmányunk április hó 19-én tartotta második rendes választmányi ülését Geltch Lajos igazgató alelnök vezetése mellett.

Jelen voltak: Dr. Balázs Ferencz főtitkár, Zsögön Rác Mihály pénztárnok, Ványolós Miklós szerkesztő, Pálffy Márton, Benkő Benedek, Török Arthur, Ladányi Kornél, Györffy János és Ady Sándor választmányi tagok.

Elnök az ülést megnyitva a múlt választmányi ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére Ladányi Kornél és Györffy János tagokat kéri fel.

Zsögön Rác Mihály a pénztár állapotáról tesz jelentést, ezt, valamint a kiadóhivatal jelentését v. tudomásul veszi.

Ványolós Miklós jelenti, hogy a könyvtárt a főtitkár lakásáról saját lakására szállította át s rövid idő alatt rendezni fogja s arról egy könyvjegyzéket fog készíteni. Választmány tudomásul veszi s utasítja a könyvtárnokot, hogy a könyvek kezelésénél minden tekintetben ragaszkodjék a könyvtári ügyrendhez.

Dr. Balázs Ferencz főtitkár jelenti, hogy a múlt v. határozatból kifolyólag Dr. Zsögön Béával a méhes átadását, illetve átvételét márczius 19-én Geltch Lajos és Zsögön Rác Mihály között közvetítették.

Ezzel kapcsolatban Geltch a méhes igazgatója a telepen lévő állapotokról tesz jelentést. Választmány tudomásul veszi s megbizna nevezettet, hogy az épületeken a javításokat illetőleg a legjobb belátása szerint eszközöltesse s a felmerülendő költségekről utólagosan is tyejen jelentést.

Zsögön Rácz Mihály a telep mult évi jövedelméről számlák alapján elszámol.

Az egyesület 25 éves fennállásának megünneplésére vonatkozólag több indítvány tétetett, erre nézve a végleges megállapodás csak akkor jöhet létre, ha a segély iránt a Miniszter urhoz benyújtott kérvény elintézését nyert.

Még több apró tárgy elintézése után elnök az ülést berárta

Méhészeti előadások.

A méhészeti vándortanítók folyó évi május hónapban az alább megnevezett napokon és helyeken tartják előadásait.

1. Imrey Ferencs első kerületi, székhelye: Rákoscaba (Pestm.), 8-án Alsópusztapéterin, 4-én Felsőpusztapéterin, 5-én Ujfalun, 6-án Kecskeméten a földmives-iskolánál, 7-én Jászkerek-egyházán, 8-án Izsákon, 9-én Páhin, 12-én Ráczköven, 13-án Szigetbecsen, 14-én Lórén, 15-én Makadon, 16-án Eregen, 17-én Kiskunjaczházán, 18-án Áporkán, 19-én Majosházán.

2. Abaffy József második kerületi, székhelye: Pápa (Veszprém) 15-én Kiskorpádon, 16-án Csökölyön, 17-én Mikén, 18-án Kadarkuton, 20-án Toponáron. 21-én Ósztopánon, 22-én Öreglakon, 23-án Niklán, 24-én Boronkán, 25-én Marczaliban.

3. Valló János harmadik kerületi, székhelye: Pozsony-Ligetfalu. 2-án Kőhidgyarmaton, 3-án Pusztaszántón, 5—6-án Losonczon az állami tanítóképezdénél, 8-án Galsán, 9-én Kálnón, 10-én Poltáron, 11-én Nemesfalun, 12-én Szinóbányán, 13-án Tamásin.

4. Róssa János negyedik kerületi, székhelye: Sárospatak, 15-én Mátyfalván, 16-án Verbőczön, 17-én Feketepatakon, 18—19-én Lalánkon, 21-én Borsodon, 22—23-án Boldván, 24-én Lenyén, 25-én Sajó-Vámoson, 26-án Sajó Kereszturon, 27—28-án Szirma Besenyőn.

5. Forgách Lajos ötödik kerületi, székhelye: Arad. 8-án Szentleányfalván, 9-én M.-Pécskán, 10-én Battonyán, 11-én Mezőhegyesen, 12-én Sajtényben, 13-án Nagylakon, 14-én Makón, 16-án Ambrózfalván, 17-én Tótkomlóson, 18-án Orosházán, 19-én Csabán.

6. Tóth János hatodik kerületi, székhelye: Nagy-Enyed. 10-én Sövényfalván, 11-én Dombán, 12-én Adámoson, 13-án Balázsfalván a tanítóképezdénél, 15-én Nagyszebenben a gör. kath.

képezdénél, 17-én délelőtt Szelistyén, délután Vályán, 18-án Nagy-Apoldon, 19-én délelőtt Drassón, délután Konczán, 20-án Szászsebesen. 22-én Alsó-Gáldon, 23-án Benedeken.

7. Nagy János hetedik kerületi, székhelye: Kolossvár.
4-én Székely-Kereszturon az állami tanítóképezdénél, 5-én Medeséren, 6-án délelőtt Szentmiklóson, délután Vágáson, 7-én Székelyudvarhelyen, 8-án Máréfalván, 9-én Szentkeresztbányán, 10-én Abásfalván, 11-én délelőtt Szenterzsébeten, délután Oláhandrásfalván, 12-én Veczken, 13-án Gegesen, 14-én délelőtt Selyén, délután Jobbágyfalván, 15-én Székesen, 16-án Görgényszentimrén az erdőéri szakiskolánál, 18-án Laposnyán, 19-én Görgényüvegcsürön.

8. Kissely Ede nyolcadik kerületi, székhelye: Temesvár.
10-én Szabadkán a földmives iskolánál, 11-én Szabadkán a városban, 12-én Baján a tanítóképezdénél, 13-án Órszálláson, 15-én Zomborban a gör. kel. tanítóképezdénél, 16-án Ujvidéken, 17-én Bács-Topolyán, 19-én Bács-Martonoson, 20-án Adán a földmives iskolánál, 21-én Röszkén.

Budapesten, 1905. ápril hó 22-én.

Kovács Antal
méhészeti felügyelő.

Módosítás a gödöllői méhészeti tanfolyamok idejében.

A nagyméltóságú m. kir. földmivelésügyi Miniszter urnak folyó évi április hó 4-én 18800—IX.—2 szám alatt kibocsátott magas leiratában, lapunk 4-ik számában közzétett 18450—IX.—2 számú pályázati hirdetményben felsorolt határidőket a következőleg méltóztatott módosítani:

A gödöllői állami méhészeti gazdaságban folyó évben tartandó időszaki tanfolyamok határideje az állatorvostanhallgatók részére folyó évi május hó 22-től június 3-ig pótlólag megállapított tanfolyam engedélyezése folytán akként módosult, hogy május hó 1—20-ig földmives kiscgazdák, június 5-től 18-ig erdőőrök, június hó 20-tól július 5-ig lelkészek, július hó 8-tól 29-ig és augusztus hó 3-tól 23-ig néptanítók, végre augusztus hó 25-től szeptember 3-ig a női hallgatók tanfolyama tartatik meg.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

A rajzásról általában.

A mily mértékben megindul a tavaszi virágfakadás s a természetben terjed az élet, ép úgy terjed a mozgalmas élet a kap-

tárban, s kifejezésre jut a fajfentartási ösztön is. Felhasználják a bő virágfakadást, fiasítást nevelnek s lassanként azt vesszük észre, hogy a kaptárakból nap nap után több ifju méh bujik elő. Végre számuk annyira szaporodik, hogy a kaptár nem lesz képes őket többé befogadni s azon kívül csomóba verődnek össze. Már itt-ott herék is mutatkoznak a csomóban. A méhész mindeme jelekből a méhek rajzási előkészületeit látja.

Senki sem örül úgy ezen előjeleknek, mint a parasztkassal méhészkedő, mert minden vágya, minden célja megvalósulását a rajzás bőségétől várja. Bőséges rajzás után örömmel és reménynyel néz az ősz felé, midőn legnehezebb kasait bátran lekénezheti, mert állománya nem apad meg, kipótolta azt a tavaszi rajzást.

Örül a kezdő méhész is, hogy állományát szaporíthatja. Ideges türelmetlenséggel várja a méhek kezelésének legizgalmasabb jelenetét, a raj befogását.

Csak az öreg méhész, kinek méhállománya teljes, nézi higgadtan a fejlődést, a méhek rajzási előkészületeit, s miután nem a kasok számát, hanem azok népességét s munkaképességét tekinti, előszedi tapasztalata kincstárának minden eszközét, hogy a méhek az ő céljaira nézve káros szándékát meghiusítsa.

Hovatovább a méhek mind jobban készülődnek. Gyűjtik a virágport, nevelik a fiasítást s mindent elkövetnek, hogy a család mielőbb a fajfentartás céljának megfelelő állapotba jusson.

Miután mindent a legjobb rendben előkészítettek, megkezdik az anyabölcsők építését is, melyeket az anya bepetéz s azok gondos és szorgalmas ápolás mellett kifejlődnek.

Midőn az anya azok kifejlődését észreveszi, minden törekvése oda irányul, hogy a reá nézve veszélyes vetélytársakat lehetetlenné tegye, de a méhek őt gonosz szándékának végrehajtásában meggátolják. De van rá eset, midőn hosszantartó hűvös és esős időben a raj ki nem vonulhat, hogy a méhek nemcsak utját nem állják az anya öldöklési szándékának, hanem abban segítségére vannak az által, hogy az anyabölcsőket kirágják s abból a kivont ifju királynőt a kaptárból kidobják.

Ha azonban az idő kedvez, akkor a család megoszlik s az idősebb (ritkán az ifjabb) királynő híveivel a kaptárt elhagyja s útra kél új hazát keresni. Ezen állapot az anyabölcsők befedését követő 5—7 nap alatt következik be.

Lehe'tlen valamely család rajzási szándékát annak rendellenes viselkedéséből észre nem venni. A kaptár máskor oly csendes népe nagy zugással csoportosan repül szét, majd ismét vissza. Felbomlik a régi rend s mint valamely ország két pártra szakadt népe, forrongásban van, mely állapot mindaddig tart, míg egy szép napon d. e 10 és d. u. 3 óra között az egyik anya követőivel — miután magokat a mézből utravalóval teleszították — a kaptárt el nem hagyja.

A raj befogása körüli teendők leírását fölöslegesnek tartom, mert az minden szakkönyvben alaposan el van magyarázva.

E helyett csak egyet látok szükségesnek megemlíteni, hogy ha állományunkból a kiszállott rajt a szomszéd magáénak mondja, mily eljárást kövessünk.

Vegyünk fel a vita tárgyát képező rajból egy félmaroknyit — két tanu jelenlétében — zárjuk azokat egy kis dobozba, hintsük be indigo vagy kármin porral, tartsuk bezárva egy félóráig s engedjük, hogy a rajt az illető befogja. Félóra elteltével bocsássuk szabadon a bezárt méheket s azok állományunk azon kaptárába fognak visszamenni, a honnan a raj kivonult. Felismerhetjük a beporozásról. (Probatum est) Ennél jobb bizonyíték, azt hiszem, nem kell.

De nem kell a rajzás előkészültét összetett kezekkel várnunk. Elő kell készülnünk nekünk is nemcsak a raj befogására, hanem annak elhelyezésére is.

E végből föl kell szerelnünk azon kaptárokat, melyeket a rajok elhelyezésére kívánunk fölhasználni még pedig úgy, hogy abban a rajok jól érezzék magukat s hogy a mi céljainknak is megfeleljenek.

A kaptároknak tökéletes tisztáknak kell lenniök. Tehát ha olyan helyen tartottuk, hol azokat a penész ellepte, vagy az egerék, pókok, ászkák stb. bemocskolták, azokat forrázzuk ki erős juggal, hogy sem por, sem bűz azokban ne legyen, azután dörzsöljük be belől méhfűvel.

Bucsut vesznek továbbá a méhek az olyan kaptártól is, melynek költőiere kelleténél nagyobb. Hogy tehát ezt megelőzzük, a kaptárba csak annyi keretet akasszunk, a mennyit a raj befödni képes. Ha e keretek kiépültek, múltéppel ellátott keretot adjunk

be, hogy egyfelől az építést megkönnyítsük, másrészt, hogy a herefiasitást meggátoljuk, mert a fődolog a család munkásokbani megerősödését elősegíteni.

Ha módunkban áll, leghelyesebb a kaptár alsó keretsorát üres lépekkel berakni, hogy a méhek a gyűjtést és fiasitást megkezdhessék Rosz, esős időjáráskor egy keret lépesmézet is tegyünk a kaptárba.

Mennél korábbi a rajzás, annál biztosabb megmaradása és életképessége, mert a főhordást már mint megerősödöt család éri meg.

Ha a raj összeröpl.

Nagyobb méheseknél különösen, de kisebbeknél is gyakran megtörténik, hogy több család egyidőben rajzik, s mielőtt az egyik valahol megállapodott volna, a közvetlenül utána jövő raj ugyszólván rátör. Legtöbb esetben ilyenkor a rajok még a levegőben röptükben összevegyülnek, s együtt egy helyre szállanak le. Ha ezen állapot két olyan előrajjal történik, melyeknek életerős királynőjük van, akkor mindenkép arra kell törekednünk, hogy vagy akadályozzuk az egyesülést, vagy ha már azt nem tehetjük, az egybegyült rajt hirtelen szétválasztjuk, mert, ha azt nem tennők, a két királynő egyike dühök áldozatául esik.

Ha a méhész közelében, midőn valamely raj befogásával van elfoglalva, egy második raj tör elő, úgy álljon a megtámadott és odarohanó raj közé s az utóbbiakat fecskendezze be jól vízzel. Ezen műtét gyorsan alkalmazva, mindig kellő eredménnyel jár. Az előnyomuló raj a fecskendőből előtörő vizsugárnak ellene nem állhatván, átázva kénytelen letelepedni. Természetes, hogy e művelet csak akkor alkalmazandó, ha a két raj közt még elég távolság van.

Más eljárás követendő, ha az első raj a második kivonulásakor még a fán függ. Ekkor a függő rajt egy nedves lepedővel befödjük, hogy azt a második raj észre ne vegye, s ha észrevette volna is, azzal össze ne vegyülhessen. Ha pedig még van annyi időnk, vegyük ki abból a királynőt, seperjünk hozzá annyi méhet, a mennyit tudunk s tegyük félre, a kivonult második raj most valószínűleg az előbbi helyére csap le s az elsőől ott maradt méhektől néha tekintélyes erősítést nyer.

Vagy ha a második raj az elsőnél jóval népesebbnek látszik, akkor azt fogjuk be rendesen s miután befogtuk, vigyük el a helyszinéről. A félretett gyengébb rajt akkor hozzuk elő s engedjük a második rajtól ott maradt méheket ehez bevonulni.

A már egyberepült raj elválasztása nem könnyü dolog. E végre a fán függő egész méhcsomót, nehogy azok elváljanak, fecskendezzük be vízzel, fogjuk be gyorsan s dobjuk egy kiterített lepedőre. Most keressük ki a királynőket s azokat külön-külön egy egy anyaházba zárjuk el. Kis idő múlva mindkét anyaház egész méhcsomóval lesz elfödve, mert az azokat követő méhek mind oda huzódnak. Ezután a királynőket anyaházasól egy-egy kaptárba helyezzük s a méhek szétválása magától jön, mert azok már nagyrészt az anyaházzal együtt a kaptárba kerülnek, a mi pedig künmaradt, egyik-másik kaptárba csendesen behuzódik. Különbben is az előrajok egybevegyülése miatt, ha a királynőket biztonságba helyeztük, nincs miért aggódjunk, mert azok egymásközt jól találják magukat.

Egészen máskép áll a dolog az elő- és utórajok összevegyülésénél. Ezek összevegyülésénél elkeseredett harc fejlődik ki, amit arra magyaráznak, hogy a méhek a különböző koru királynők miatt össze nem egyezhetvén, egymással harczra kelnek, mely legtöbb esetben azzal végződik, hogy a rajok ismét hazavonulnak kaptáraikba. Ezen eset a királynőknek a harczbani elestére enged következtetni.

Az elő- és utórajok között sem szokott harcz fejlődni, ha mindkettő megtermékenyítetlen anyával talál kivonulni. Előraj szűz királynővel. Ez nálunk az erdélyi részekben ritkaság számban megy, azonban hazánk déli részén, — mint azt br. Ambrózy művében említi, — nagyon is gyakran fordul elő.

Az elő- és utórajok szétválasztását is a fentebb leírt módon lehet megkísérteni. Ha az ilyen raj összevegyült és letelepedett, tekintsük meg azt a pontot, a hová a méhek gyűlnek, mert ott vannak a királynők s azokat fogjuk el. Megtalálásuk nem nehéz, mert mindkét királynő harczy vágytól ösztönöztetve, egymásra igyekszik törni s azért a méhfűrt fölszinén tartózkodik. Ha a királynőket sikerült elfogni, akkor a rajok szétválasztása már nem nehéz. Hanem ily esetben nem tanácsos az utórajoknak az előrajokkal

való egyesítésére gondolni, ha az utóraj bármily gyenge is, mert az előraj méhek nagyon ritkán maradnak a termékenyitetlen anya mellett, hanem inkább visszavonulnak az anyatörzshöz, ha nem sikerül az idős anyához jutniok.

Az összevegyült méhek szétválasztása azonban a leggyakorlottabb méhésznek sem sikerül úgy, mint azt előre gondolta. A kezdő pedig minden esetben kísérelje meg a rajok szétválasztását ha fáradsága épen nem sikerülne is, hogy abban gyakorlatot szerezzen.

Odvas fába települt méhtörzs kifogása.

Gyakran megtörténik, különösen gyakorlatlan méhészekkel, hogy a kirepült rajt kellő időben be nem foghatják s az menekülése közben egy odvas fát talál és abba betelepszik. De megesisik az is, és nem ritkán, hogy valamely elszökött raj odvas fában talált és alapított magának virágzó otthont és csak egy pár év múlva akad rá gazdája, esetleg egy más méhész. Mindkét, de különösen az utóbbi esetben, hol van az a méhész, kiben ne ébredne fel a birvágy egy vadon élő méhtörzset megszerezhetni, azon általánosan ismert okból, hogy egy életképes méhcsaládon kívül bőséges mézkészlet birtokába is juthat.

De bármily nagy legyen is öröme, csakhamar elkomorul, ha annak kifogására gondol. Mert bizony nem oly könnyű az odvas fába települt méhrajt kifogni, mint azt sokan gondolják, de még nehezebb egy az erdőn már évek óta vadon élő méhcsalád megszerzése, a mennyiben azok már a megszokás hatalma alatt lévén, otthonukat nehezen hagyják el.

Sokan vannak, akik úgy vélekednek, hogy a dolog nagyon is egyszerű. Ki kell vágni a fát és méhestül mézestül hazavinni. Igen ám, de ha a fa nem a miénk, a tulajdonos vajjon beleegyezik-e a kivágásba, vagy, ha az a miénk volna is, de egy jól termő gyümölcsfa, ki lenne oly meggondolatlan, hogy azt egy méhcsalád birásáért kivágná? Más uton kell azt kifognunk, hogy úgy a fa épségén a lehető legkisebb bajt okozzunk, valamint a méheket is termékeikkel együtt megszerezheszük.

Mielőtt a kifogási eljárás módzatait leírnám, előrebocsátom,

hogy ezen műtét csupán tiszta, szép, meleg tavaszi napon eszközölhető.

Tehát amint megtudtuk, vagy megláttuk, hogy egy odvas fában van elmenekült rajunk megtelepedve, vagy egy ilyen helyen méhtörzset találtunk, szép, tiszta, meleg tavaszi napon menjünk ki a helyszínére s vegyük tanulmányozás alá a méhcsalád vagy raj fekvését a fában. Tanulmányozzuk ki, hogy milyen mély az odu vagyis mily terjedelmet foglal el a fában, mert ettől nagyon sok függ. Terjedjen ki figyelmünk arra is, hogy a méhek által röplyuk gyanánt használt nyílás az odu alján, közepén avagy éppen felső részén van-e? Ha az az odu alján vagy közepén volna, akkor a *felső*, ellenben, ha a nyílás felül volna, úgy az odu *alsó* részére furjunk egy lyukat. Töltsük meg most a füstölőt korhadt fűz vagy nyárfadarabokkal, gyujtsuk meg azt s fujtassuk a füstöt az alsó nyíláson át az oduba. Egyszeri befuvás után szüneteljünk egy keveset, hogy időt engedjünk a méheknek a meneküléshez előkészültre. Ugyanis a méhek a füsttől zavarba jönnek s meglevő mézkészletükből magukat utravalóval teleszívják. Ezután fokozatos sebességgel fujtassuk be a füstöt, mely a méheket kivonulásra kényszeríti. A méhek most már nagy zúgással menekülni kezdenek; először menekül a királynő, utánna az egész család. De miután a füsttől egy kissé el vannak kábulva, nem szállnak messzire. Többnyire a legközelebbi fára telepednek le, mint rajzás idején, a honnan a rendes rajbefogási eljárással az egész családot megszerezhetjük.

Önként értetődik, hogy az idősebb családok makacsabbul ragaszkodnak otthonukhoz, de csak türelem, mert a kitelepítés sikerülni fog.

Most csak az marad hátra, hogyha régi törzsszel van dolgunk, az oduban levő méz- és viaszkészletet kiszedjük. Ezt nem tehetjük másként, mint hogy a fából az odu hosszában egy darabot kivágunk s a nyert nyíláson át a lépeket kivagdadjuk.

Sokkal könnyebb az eljárás, ha az odvas fa, melybe a kirepült raj betelepedett, saját telkünkön van. Ez esetben a következő egyszerű eljárás is célhoz vezet.

Vegyünk egy üres kaptárt, töltsük meg azt üres lépkerekekkel. A kaptár belső üveg tábláját távolítsuk el s hátsó ajtajának

felső részén vágjunk egy akkora nyílást, mint egy nagyobb röplyuk. Illesszük az így felszerelt kaptárt az ujan vágott nyilással az odu nyílásához, erősítsük azt sodronynyal vagy kötéllel a fához. Ezzel a méheket arra kényszerítjük, hogy az oduból csupán a kaptáron keresztül juthatnak a szabadba. A méhek a kaptárban levő lépeket munkába veszik s 2–3 nap mulva az egész raj a kaptárba telepszik. Ekkor az odu alját kifurjuk, abba gyöngye füstöt eresztünk, mi áltál az oduban esetleg visszamaradt méheket is a kaptárba üzzük. Most a kaptárt a fáról levehetjük s miután a hátsó ajtón vágott nyílást beragasztottuk, a többi kaptárok közé tehetjük.

—s —s.

A kaptár-kérdés.*

(A kezdő méhésztől kaptár)

Meg ne ijedjen a t. olvasó, mert nem akarok valamely legujabban feltalált méhkaptárról szólni. Kaptároknak nagyon is bőviben vagyunk. Sőt igen sokféle is van már. Éppen arról kívánok — többek óhajására — egyetmást elmondani, mit tegyen a kezdő méhészt, hogy a legelső fontos lépéssel — a kaptár megválasztásával — a kaptárok mai labirintusában, méhészt szerencsésjének sirját esetleg már előre meg ne ássa önkezevel.

A kezdő méhészt vagy a méhészt kedni óhajtó rendszeren több vidék méhészt kerit föl tanácsadásra s megtörténik, hogy a fölkeresett pl. tíz méhészt közül mindenik más és más kaptárt ajánl. Valamennyi többnyire azt dicséri föl, a melyikkel — esetleg kétes eredménnyel — méhtelege föl van szerelve. Talán mást gyakorlatilag nem is ismer.

A szaklapokban is valamennyiről dicsőhymuszokat zengedeznek. És e körülmény teszi nehezzé a biztos választást, a kezdő méhészt eligazodását.

Mindenik kaptár, bármilyen szerkezetű legyen, lehet néhol jó, de talán épen olyant fogadhat el a kezdő, mely az ő vidékén nem lesz megfelelő.

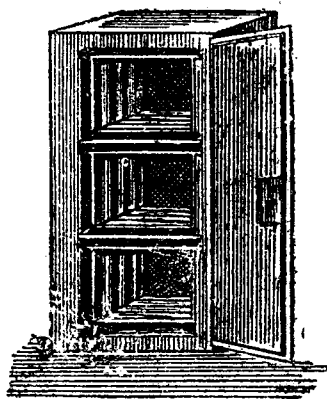
Pedig az egyenes út mindenki előtt szabadon áll. Könnyű rátalálni. S ha jót akar magának, nem is volna szabad hosszasan

* E czímen még lesz közlemény s kérjük minél többek szives véleményét.

Szerk.

gondolkoznia, hogy arra induljon. Válassza ki a kezdő méhészt minden egyebek feldicsérése mellett az olyan rendszerű kaptárt, a melyik legutoljára országosan el van fogadva. Az ilyet hosszas és több irányú kipróbálás után az ország méhészeinek többsége ajánlotta. Rosz mindenesetre nem lehet.

Jelenleg a Grand-féle méhkaptár (l. ábrát) van országosan beiktatva a használatra, melyet magyar országos méretű kaptárnak is neveznek. Három keretsoros, egy változata négy keretsoros. Legmegfelelőbb, ha burkolva van. Csak így válik megbízható hajlékává a méhcsaládoknak — A kaptár kiválasztásával legalább a fő irányban megnyugvást szerez magának. A más kaptárral való kísérletezés maradhat későbbi időre.

A kaptárok közül mult évben a Méhészeti Közlönyben a Kriszt-féle úgynevezett rakkaptárt hozták (?) javaslatba a nép számára. A »M. K.« után némely vidéken többeknek kedve is volna ilyennel kezdeni meg a méhészkedést. Épen ezen körülmény adott tollat kezembe.

A rakkaptár 3—4 olyan fiókból áll, melynek sem feneké, sem teteje nincs, csak 4—4 oldala. Ebbe a feneketlen és tetőtlen fiókba fölülről eresztetnek be a keretek. A méhes polczára jön egy fenékdeszka, erre egy fiók, e fiókra egy másik fiók s így tovább; a legfelső fiókot odailleszhető levehető fedő borítja le. Hátul az aljdeszkán küszöbdeszka van, melyet levéve be lehet nézni a keretek alá. Külömben a kaptár csak felülről kezelhető, mert ajtója nincs. Ezt a kaptárt ajánlják a népnek, azon indokolással, hogy könnyen kezelhető. Ha megnagyobbítani kell a fiókokat, az egész a kotmányt fölemelik s a fenékdeszkára egy fiókot tesznek még s kész a munka sok időre. Ha mézet kell elvenni, a felső 1—2 fiókot ősszel leveszik s abban a méz. Még azt is mondják, hogy benne a méhek jól fejlődnek, mert ajtaja nem lévén, nem háborgathatják gyakran a méheket. Dehát az ajtókat is csak ritkán nyitogatjuk.

Ez a kaptár az ő eredeti hazájában s gyakorlott méhész kezében jó is lehet, de a mi népünknek ajánlani merész gondolat. A valóságban nem oly simán megy a dolog, mint a nyugalmas papíron.

Midőn újabb fiókot teszünk a többi alá, jó lesz a többit egyenként leszedni, mert együtt sokszor igen nehezek. Ha pedig szétszedjük a fiókokat, a méhek valamennyi fiók széleit néha sűrűn elfödik s 2 ember kell a visszarakáshoz; egyik a méhek sepréséhez, a másik a ládafogásra. E nélkül sok méh szorul oda; néha az anya is. Ha mézet veszünk el, nem elég a felső fiók egyszerű leemelése; le kell seperni a méheket is a lépekről, kiszedni gyorsan a kereteket.

Néha meg épen a felső keretekben is van fiasítás mézelvévés idején. Sok eset van erre az ilyen kaptárnál. Mégis ki kell szedni a kereteket s összeválogatni. Ezzel pedig ott vagyunk a másik kaptár munkájánál, annyi nehézséggel szaporítva a munkát, hogy itt nemcsak a kereteket, de a kaptárt is szétszedtük. Egy nehézség helyett kettő.

Hogy a méhek fejlődésére olyan pompás volna, csalódás lesz.

Tessék elgondolni, hogy 4 fiók van egymáson; a fenékdieszka függetlenül áll; külön darab; a tető külön darab; a 4 fiók külön-külön darab; a küszöbdieszka is ott van. Hiszen itt a fészek nem képezvén egy darabot, azok légmentesen — kivált a faluhelyen készült ily kaptároknál — nem fogják elzárni a kaptárt. Az érintkezési pontokon mindig sok hézag, nyílás marad s a szegény méhcsalád szellős, hálószerű házban fog ideig-óráig nyomorogni. Igaz, hogy le lehet az érintkezési pontokon tapasztani; ámde a nálunk szokásos időjárás; belső meleg és külső hideg hatása és pára fölszaggatja azt hamar s állandó tapasztásra volna szükség, mire alig vállalkozik valaki E szellős kaptár elegendő arra, hogy a méhek lassan fejlődjenek; télen sok lehulljon belőlük s többféle betegség üssön anyát.

Őszszel benne a méhek hamar beszüntetik a fiasítást; télen sok hull el; tavasszal lassan fejlődnek és a mézelő nyár aligha panaszra nem ad okot kivétel nélkül mindig. Nem való ez a kaptár felvidékre (Schová sem való. Szerk.), a mi erdélyi hüvös éghajlatunk alá.

Gy.-Ditró.

Józsa Sándor.

Május havi teendők a méhesben.

Május a virágok, a természet pompázásának hónapja. Némelyek azt mondják, májusban megszűnik a méhész gondja, mert a természetben a méhek bőven megtalálják mindazt, a mire szükségük van. Ez azonban nem áll, mert a méhek májusi gondozása ép oly szükséges, mint ápril és márcziusban. Hogy mi vár ránk e hónapban, azt senki megmondani nem tudná. (Dehogy nem. Szerk.) Annyi bizonyos, hogy májusban mindenkinek készen kell lennie a kellemetlen meglepetésekre s különösen a fagyos szentektől kell leginkább félni. Április hó szokásához hiven viselkedett, de nagy panaszunk azért nem lehet, mert méhcsaládaink daczára a váltakozó hideg és meleg időnek, kellő gondozás mellett szépen fejlődtek.

Május havában a gyümölcsfák virágai szolgáltatják a dús nektárt. Minthogy azonban nincs minden vidéken megfelelő mennyiségű gyümölcsfa, a mezők virágai sem nyujtanak általában még elegendő nektárt, azokat a családokat, melyeket eddig etettünk, tovább is etetnünk kell, míg a bő mézelés ideje bekövetkezik; arra is gondolnunk kell, hogy nem minden évben önti a gyümölcsfavirág a nektárt s a látszat, hogy sok a virág, ne nyugtasson meg, annak méztartalmáról is meg kell győződni, mert ellenkező esetben érzékeny családás érhetne.

Sokszor megtörténik, hogy a gyümölcsfavirágzás után szünet áll be a főmézelés kezdetéig, erre a kritikus időszakra figyelni kell, mert a méz-szegény és etetett családok nagyon megsínylenék.

Legnagyobb baj, ha táplálék hiányában épen májusban kezdik kihordani a fiasítást, mert épen arra az időre fog megapadni a népesség, mikor a főmézelés derekán van, mikor legtöbb népre volna szükség. Ha netalán valaki azt venné észre, hogy a fiasítást hordják ki, etetéssel azonnal e bajt meg lehet szüntetni. A májusi hó a méhet is kipróbálja, mert akkor minden összejő, hordás, fiasítás, építés.

Épen ezért igyekeznünk kell, hogy egyik se történjék a másik kárára, úgy kell rendezni a kaptárt, hogy úgy a fiasítás, mint a méz számára legyen elegendő hely. Rakjunk tehát a fiasításhoz lépek közé dolgozós sejteket s ha ilyennel nem rendelkezünk, műlépet, legyen azonban gondunk arra, hogy csak annyi legyen, mennyit a család elfoglalni képes. Az így elrendezett kaptárban élénk munka indul, s ha az idő is kedvező, szűk lesz csakhamar a hely, az utolsó keretre szorulnak. Ekkor megismételjük, illetve bővítjük a költőtér mindaddig, míg egészen meg nem telik. Műlépből mindig egész lapokkal beragasztott kereteket adjunk be, mert ha csak lépkezdést adnánk, esetleg a család mind hereléppel építené be.

Ha a költőtér megtelt s nem rajoztatni, hanem mézeltetni

akarunk, úgy itt az ideje a mézür megnyitásának. A mézür megnyitását most már kétféle módon is eszközölhetjük: a Boczonádi rendszer szerint, vagy Hanneman rácsos. Aki a Boczonádi rendszert akarja követni, olvassa el a mult számban közölt igen érdekes és fontos erre vonatkozó közleményt. Ha azonban a leszedett fedődöszkácskák helyére Hanneman rácsot fektetünk az egész felületen, kezdetben elég három—négy kerettel megnyitni a mézürt, még pedig legbelül egy üres, utánna a méhek felszoktatására egy fiasításos s utánna ismét üres lépet. Mikor a méhek a mézgyűjtést megkezdették, a népszaporodás arányához képest üres lépeket adunk be s a kis ablakot a keretekig toljuk be s a kívül szabadon maradó üres rácsot fedődöszkácskákkal fődjük be.

A májusi hordás eredménye vidékenként nagyon különböző. Épen ezért májusban még csinján bánjunk a pörgetéssel.

A méhes előtt az itató állandóan vízzel telve legyen, mert ennek hiányában messzebből kellene a méheknek vizet hordani s soknak életébe kerülne.

A tisztaságra legyen gondunk, mert a viaszmoly könnyen tanyát üthet a méhesben.

Tisztogassuk azért a kaptár alját, figyeljünk a méhek többi ellenségeire is, óvjuk kedves méheinket minden ellenségtől,

E hó a rajzás hónapja is, ámbár nem minden vidéken és minden családnál. Aki szaporításra törekszik, fogjon munkához s különösen ott, ahol könnyen elszökhet a raj, készítsen múrajt. Ha elég erős a család, kár várni a természetes rajt, amely sokféle körülmény miatt néha olyan sokáig késik, hogy e miatt a méhésznek nagy vesztesége van, mert a túlnépes család épen a nagy tömeg miatt nem képes oly munkásságot kifejteni, mint a nem túlnépes.

A méhészek egy része a múrajt, más része a természetes rajt tartja jobbnak, mindakettő annyi érvet hoz fel álláspontja mellett, hogy az igazságot egyik- vagy másíknak adni nem lehet.

A múrajkészítés különbféle módjait itt feleslegesnek tartom leírni, ajánlom minden méhésznek, akinek még nincs meg, a közlönyünkben hirdetett s az egyesület titkári hivatalánál megrendelhető »Albu« féle kis méhészkátét, melybe dióhéjban igen szépen van leírva úgy az elméleti, mint a gyakorlati oktatás. A múrajoztatásra nézve itt csak azt jegyzem meg, hogy minél népesebb rajt készítsünk, gyenge családdal nem érdemes vesződni és a rajokat, ha nem elég népeseek, koronként erősítsük fel népesebb és nem rajoztatásra szánt családtól elvett érett fiasításos kerettel.

Mezei.

Észrevételek „A méhészet fejlődésének akadályaira.”

Mezei a méhészet csökkenésének akadályául a parafin, földviaszfélék, stearin és a cukor-ipar fellendülését tartja. Hogy ez nem a valódi akadály, bizonyítja a Darányi volt miniszter alatt fellendült méhészet.

Én az akadály abban találok, hogy az erdőket kipusztították, a vaskével kiirtották a mézelő növényeknek gyökereit is, így nem ad oly hasznot a méhészet, mint ezelőtt, tehát másként kellene a gazdaközönséget tanítani méhészkedni, mert most, a régi tudás mellett folyton pusztul a méh, mindig kevesebben foglalkoznak vele, mert kivesz a méhük.

M. a méhészettel foglalkozókat 2 osztályba sorozza, de azon hibába esik, hogy mind a két osztályt egyenlő módon akarja a méhészetre oktatni. Ez ki nem vihető soha. Hagyjuk meg a gazdákat az ingatlan építményü, — kassal való méhészkedésnél, hiszen maga mondja M., hogy a keretes kaptárak több időt, nagyobb értelmiséget s több befektetést igényelnek. Még is csak arra akarja őket bírni, a mihez sem idejük, sem értelmük, sem pénzük nincs. A gazdálkodó emberek tehát kassal akarnának méhészkedni, csak itt az éppen legnagyobb baj, hogy a változott körülmények miatt, nem tudnak most már hasznot venni a méhből, nem tudnak vele bánni, így fogy a méh, fogy a méhész és pedig napról napra.

Ha már eljutott M. addig, hogy 2 osztályba sorozta a méhészeket, ne kívánja hogy mind a 2 osztály egyformán méhészkedjék, az értelmesebb osztálynak való a keretes kaptár, a gazdának a kassal méhészet, de tanítsuk meg ennek helyes kezelésére.

Ezelőtt egy család adott 6 rajat is, az első és 2-od rajok is megrajzottak, volt miből hordani, szaporodtak, volt mit ölni is, volt meghagyni való is; most is ezt akarnák. Egy gazda ember mondta el nekem: »Nem ér már semmit a méhészet, tavaly volt 3 jó család méhem, felszaporodott 13-ra és most csak 2 gyenge, lézengő maradt tavaszra. Nem szabad tehát annyi rajat venni el a családtól, a mennyit neki kedve van adni, hanem egy jó családból, — ha korán rajzik, meg kell elégedni 2 rajjal, ha később rajzik, nem szabad engedni, hogy többet adjon egy rajnál, ezzel meg kell elégedni. Ennyi kiépíti a kast. Továbbá meg kell tanítani, hogy ne ölje meg a családot a mézért, hanem dobolja ki az első raj kivonulása után a 22 ik napon. Méze is lezz bőven, családjainak száma is megmarad. — Ez a gazdák részére az okszerű méhészet, melyet megtanulhatnak könnyen.

Aztán ott van a Vereczkei kettős kaptár, még rajfogással sem kell bajlódni, tavaszkor az egyszerű ládához hozzá tesz egy

másik ládát, a méh nem rajzik, mert van helye, ha tele építi a másodikat is, kéttelé osztja s mindenikhez üres ládát tehet. Ősszel az egyik ládát elveheti mézzel a méhek megölése nélkül. Egyszerű, kevés munkával méhészkedhetik mindenki, méze is van, méhet sem kell ölni, a rajfogásra, lesésre nincs szükség, az egész család együtt dolgozva gyorsabban haladhat az építkezésben, mézhordásban, mint megoszolva. Az utasítás tőlem megrendelhető, mint a 2-ik számban hirdetve van.

Bacsokay Sámuel.

Kinek árt a méz?

Általánosságban el van terjedve az a balhit, hogy »a méz csak méz, mindegyik gyomorfájást csinál.« Pedig nem egészen így van a dolog. A méz, a tiszta, szeplőtlen méz magában véve nem árt senkinek, sőt a legtöbb betegségben, ha nem is tisztán magára, de megfelelő szerekkel keverve, a gyógyulást hathatósan mozditja elő, de különben is a legegészségesebb üdítő és erősítő szerek közé tartozik. Miért van tehát elterjedve azon mondás, hogy gyomorfájást okoz? Miután tudvalevő dolog, hogy »nem zörög a haraszt, ha nem fuj a szél,« legyen szabad egy kissé tárgyamtól eltérve, e balhit alapjául szolgáló okkal foglalkoznom.

Tény és való, hogy a legtöbb méz, a mit az emberiség fogyasztására eddig forgalomba hoztak, még az erősebb szervezetű egyéneknél is gyakran volt okozója gyomorfájásnak. Igen, mert a fogyasztó közönség vajmi ritkán jutott azon szerencsés helyzetbe, hogy tiszta mézet vásárolhasson.

A kereskedők — tekintet nélkül a méz minőségére — az olcsót keresték s fájdalom, azt teszik ma is legtöbben, nem is gondolva annak nyereségi módjáról, mely a méz tisztaságára nagy befolyással van. Forgalomba hoztak mindenféle mézet, nem is gondolva arra, hogy ezáltal betegséget okoznak s a fogyasztó közönséget a méz élvezetétől s így vásárlásától is elriasztják. Mit értek vele? Azt, hogy most bármily tiszta mézet árulnának is, senki sem vásárolja, mert »a méz csak méz, mindegyik gyomorfájást csinál.«

Természetes is az, hogy nem lehet valami egészséges dolog, ha egy falusi kiscgazda mébeit a kasból trágyafüsttel kifüstöli, a kasban talált lépeket kivagdálja s tekintet nélkül arra, hogy azokban még fiasítás vagyis méhbábok is vannak, egy fazékban össze-

Tagsági díjt fizettek :

Márczius hóban.

1904. évre: Molnár Imre, Derzsi Kálmán, Técsy József 4—4 kor. Pálffy József 2 kor. *1905. évre:* Gilyén József, Molnár Máté, Kühne Ferencz, Patka Venczel, Holecz Ferencz, Valló János, Wachsmanné, Weger Ferencz, Krauze Károly, Sigmond Gyárfás, Farkas József, Biedermann Ferencz, dr. Lukács Adolf Lovassy Márton, dr. Pataky Károly, dr. Balázs Ferencz 4—4 kor., Marku János, Kovács Béla 2—2 kor.

Április hóban.

1904. évre: Dobrianu János, Gróf Bánffy György, Szöllösi György. Kiss Jakab, Kis István, Vasas Sámuel. Szinte Vilmos 4—4 kor. Abend András 5 kor.

1905. évre: Csobot István 2 kor. Látrányi Lajos, Szöllösi Gyula, Kozma Miklós, Dr. Ruffi Gyula, Gr. Zichy Aladár. Sebesi Akosné, Koncz András, Vozády János, Babka György, Kálmán János, Török István, Gr. Bánffy György, Szinte Vilmos, Torika Ágoston, Agamal Malvin, Végh Ida, Bencze Sándor, Szabó Ignatz, Székely Viktor, Pontos Lajos, Petres Sándor, Szöllösy György, Adi Sándor 4—4 kor. Oláh János 4 kor. 10 fill.

Kolozsvárt, 1905. április 19.

Zsögön Rácz Mihály, pénztárnok.

Figyelmeztetés!

A »Méhészeti Közlöny« kiadóhivatalánál (Mészáros-utca 3 sz.) a következő méhészeti könyvek rendelhetők meg.

1. »*Méhészeti kalauz*«, írta: Albu József. Ára 30 fillér.

2. »*A méz apologiája*«, németből fordította Prónai Albert, a méz különböző felhasználási módjának leírása Ára 1 Kor.

Mind a két könyv úgy kezdőknek, mint gyakorlott méhészeknek igen alkalmas és tanulságos. Az ár és tíz fillér postabélyeg előzetes beküldése mellett bármelyik könyv azonnal küldetik. Ezenkívül megrendelhető a »Méhészeti Közlöny« régi évfolyama 2 K 24 fillérrel.

Az 1905. évre belépő új tagoknak egyesületünk azt a kedvezményt is nyújtja, hogy régebbi és újabb időből még készletben lévő egy évfolyamot díjmentesen megküld.

Tartalom: Egyesületi élet. — Méhészeti előadások. *Kovács Antal.* — Módosítás a gödöllői méhészeti tanfolyamok idejében. — A rajzásról általában — Ha a raj összerepül. — Odvas fába települt méhtörzs kifogása. — s. — s. — A kaptár-kérdés. *Józsa Sándor.* — Május havi teendők a méhesben. *Mezei.* — Észrevételek „A méhészet fejlődésének akadályaira“ *!Bocskay Sámuel.* — Kinek árt a méz? *Aesculap.* — Kérelem méhésztársaimhoz. *Bacsikay Sámuel.* — Irodalom. — Tagsági díjt fizettek. — Figyelmeztetés.

Apró hirdetések.

Mézpergetőim

több kiállításon ki lettek tüntetve, bámulatlan olesóságuk mellett a legjobbak, legerősebbek és a legtartósabbak, a miről kezességet vállalok. Mézszűrő, méztartó bádogokat, min-

dennemű méhészeti eszközöket raktáron tartok s a legjutányosabb áron készítek, ugyszintén legjobb fajta gyümölcszedőket is. 9-9
Sajler Géza, bádogos
Kolozsvár, Mátyás- király-u. 2.sz.

MÉHTENYÉSZTÉSI KALAUZOM

III. kiadását 1 K. 30 fillér előzetes beküldése után bérmentve küldöm. **Dömötör László Szekszárd.** 1-6

Méhészek figyelmébe

ajánlom 1878-ban alapított műlépkészítőmben, saját viaszomból, amerikai hengergépekkel készített, ország-
szerte elismert kis és nagykeretbe való **műlépemet**
kilogrammonként csomagolással együtt 5 kor. A tiszta méhviasz
valódiságáért szavatolok. — A műlép keretméreteit kérem pontosan
megjelölni. 1-2

PATKA VENCZEL méhészete, **Borszék, Csikmegye.**

Ábrahám Sándor

Kolozsvárt, Wesselényi
Miklós-utca 17. sz. a.

Ajánlja férfi és női divatüzletét. Női ruhák mérték után készíttetnek,
valamint kész női ruhák dús választékban raktáron tartatnak.

Oicsó árak! 1-6 **Pontos kiszolgálás!**

Nyomatott Gámán János örökösénél Kolozsvárt, Kossuth Lajos-utca 10. sz.